

מסורת הש"ס

(א) ע"ז מו"ז (ב) קמן סט: [שנת קל' ימות יר. מנחם עב. ג' 15.] ג' נ"י פרי"י קמן סט: ד"ה כלל] (ד) [מספסת פ"ד הי"א, (ה) י"מ פ"ה (ו) [סנהדרין פ"ב, (ז) [מ"ה י"ז, (ח) [ע"ז, (ט) ה"ה דרש' אקדמ' העומר ק"ל ע"ש, (י) [ע"י מוס' זמח' מו. ד"ה אחיז' ומוס' מולן ג. ד"ה כנוף, (כ) [נוע"ע מוס' י"מ ג': ד"ה דפולג, (ל) [משמ' הלחם ומד הסגן כ"ל רש"י, א]

תורה אור השלם

1. [יחזק' בני ישראל את הקטן במועד:] במדבר כ ב צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח נחודי תשמרו לקהריב לי במועד: במדבר כ ב עלת שבת בבשבתו על עלת הקמיד ונסקה: במדבר כ י

הגהות הב"ח

- (א) ג' ויהי יושב ודורש כל היום:

מוסף רש"י

כל מלאכה מערב שבת לעשותה מערב שבת. כגון הכאן מחוץ לחמס ומחית ילמנו [לקמן סט:] והלל הבבלי שמו. שמוס' שגלה ימיה המרס והמסגר עמו ימיה ישיבה מליה כנגל [סוכה כ.ב.] ומיניהו נשיא עליהם. שהיו נשיאים ונשיא שראו להלל שהיה גדול בצורה ועלה אלל מנגל עובי נשיאותן ומיניהו נשא עליהן [ב"מ פ"ה].

מוסף תוספות

- א. (ד) מאי צריך למדרש מתקריב. מוס' שאנן.
- ב. דהאי סבין צריך שהיה קדוש. סס. ג. בערב שבת.
- ומוס' זמח' מו. וע' מהרש"א וקרני ראש. ד. מוס' שאנן גרס ליה. וע' מהרש"א.

אמר לו רבי עקיבא או חילוף. או אזי אחליף הדין דפשיטא לי דהואה מעבדא וילפינן בקל וחומר מינה לשחיטה שמתעבד: **במועדו.** ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו: **הנא לי מועד לאלו.** שהיא זמן קבוע להן כמה שקבוע לשחיטה הילכך כיון דלא קביע להו זימנא ומלי למיעבד להו מאתמול לא דחו והואה נמי לאו מגופיה דפסח היא ולא כמיז בה מועד: **ג' הלכה זו.** שפסח דוחה שבת: **בני צהירה.** נשיאים היו: **אמר להן.** הלל: **וכי פסח אחד יש לנו שדוחה את השבת והלא יוסר ממאסים פסחים יש לנו שדוחין את השבת.** כלומר יותר ממאסים קרבנו יש שדוחין שבת בשנה חמשים שבתות השנה ככל שבת ושבת ארבעה ככשים שנים לתמידים ושנים לתוספין הרי מאתים לגד שבת שבתוך פסח וצמחך הסג שקריצין צהן מוספי היום שבעת טלאים פסחם וארבעה עשר לחג: **מה מועדו הנאמר במועד.** ולקמיה פריך תמיד גופיה מנא להו: **והיה יושב ודורש.** כדרך שהנשיא עושה: **מתקנין.** לשון קניטה ועצבון. קונטרס ד"ר בלע"ז: **מהו.** הבאת סבין אינה דוחה דהא אפשר למיעבד מאתמול ומה יעשה: **שמעתי ושכחתי.** לקמן¹ מפרש טעמא: **בני נביאים הן.** ותרלו מה יעשו: **למחר.** בארבעה עשר בשבת: **שפסחו עלה סחז לו נלמרו.** את הסבין: **ומי שפסחו גדי.** שאין לו זמן אלא שיער שאין יכול לתמוך בנמרו תחז לו בין קרניו ואין זה משאוי לעבור עליו משום שזיתת בהמתו דלאו אורחיה צמי האי מלאכה ובעינן זה הביאו סביניהן: **ראש.** הלל זה המעשה שעשו: **ונזכר הלכה.** כך שמעתי: **כך מקובלני.** שכן הלכה כמו שעשו אלו: **פסח נמי כשיצו במועדו.** ולא שמעת לי' מיניה ומתמיד ילפת ליה אלא על כרחיך מדבעית למילף מתמיד לא משמע להו דחית שבת דלמרי במועדו דקאמר צומן התיירא קאמר הכא בתמיד נמי לא משמע להו ומנא ליה: **אלא אמר קרא.** במוספין עולת שבת שבעתו על עולת התמיד לגד מעולת התמיד אלמא תמיד נמי דחי: **אמר מר ועוד קל וחומר כו' ופרכו.** מהא פירכא שכן כליל שכן תדיר: **וכי מאחר דגמיר.** מרביתו שגזירה שיהי' דן גזירה נאה דקיימא לן אין אדם דן גזירה שיהי' מעצמו אלא אם כן נתקבלה וזהו מקמי דלמילף קרא למילתא אחריתי אמא ודכיון דהוא כך קיצל הרי הוא כמו שנכתב בגופו צפירוש ולמה ליה קל וחומר שהוא דבר סבא מדעתו ומלכו: **הכי קאמר נהי דגזירה שיהי' לא גמיר.** מרביתם גזירה שיהי' נכריה רב דאין אדם דן גזירה שיהי' מעצמו אלא אם כן למדה מרבו אלא קל

אלו דברים פרק ששי פסחים

סו.

מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת. ולקמן יליף מעל עולת התמיד תימא דשמעתינן לא דריש ממשמעות דמועדו וכן הא דפסח דחי טומאה ילפינן לקמן מאיש איש איש נחמה ואין ליצור נדחין ובתמיד ילפינן מג"ש דמועדו מועדו ובפרק כיצד לולין [לקמן דף עו.] משמע דריש לה ממשמעות דמועדו דתניא וידבר משה את מועדי ה' מה ת"ל לפי שלא מצינו בכל התורה שנאמר בהן מועדו אלא בפסח ותמיד מועדו אפי' בשבת מועדו אפילו צטומאה שאר קרבנות מנין משמע דמשמעות' דמועדו דריש ועוד דקאמר התם וזריכי דחי כמז רחמנא תמיד שכן תדיר וכליל אצל פסח לא ואי כמיז פסח שכן כרת ואי מגזירה שיהי' ילפינן מה נריך לזריכותא הא איתרין מועדו דתמיד משום טומאה ודפסח משום שבת אלא ודאי ממשמעותא דמועדו דריש וע"כ תנאי היא ועוד צ"ר י' שמעאל צמנחות (דף עב.) דריש י' שמי הלחם דלחו שבת מתקריב מקריב אפילו בשבת ואפילו צטומאה ולפי שמעתינן² מצי למילף בג"ש דמועדו מפסח ותמיד או ממשמעותא כמו בכילד לולין [לקמן דף עו.]:

תוחב לו בצמרו. וא"ת³ והא צעי כלי שרת⁴ דליפינן צ"ר דס טטאט (זמח' דף ק"ז) ויקח את המאכלת ויש לומר שהקידוש⁵ השתא משמע בשמעתינן דיש איסור רשות הרבים צירושאים וקשה דלמרינן צ"ר קמא דעירוצין (דף ק"ז) ירושלים אלמלא דלמותיה נעולות צלילה חייצין עלי' משום רשות הרבים ולא דוקא נעולות אלא רחיות לעול דממסק התם ומירך ר"י דהכא לאחר שנפלו צה פלוגות וכי האי גוונא משני צפוק צמרא דעירוצין (דף ק"ה) אמילתא אחריתי⁶:

מה דתמיד שכן תדיר. ומימה וילף מצינייהו דתמיד ומילה או משמ' הלחם⁷ (גרילא) דלחו שבת: והא

אמר להן הלכה זו שמעתי ושכחתי אלא הנח להן לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים הן למחר מי שפסחו מלה תוחבו בצמרו מי שפסחו מי שפסחו גדי תוחבו בין קרניו וראה מעשה ונזכר הלכה ואמר⁸ כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון אמר מר נאמר מועדו בפסח ונאמר מועדו בתמיד מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת אף מועדו האמור בפסח דוחה שבת ותמיד גופיה מנלן דדחי שבת אילימא משום דכתיב ביה במועדו פסח נמי הא כתיב ביה מועדו אלא מועדו לא משמע ליה הכא נמי מועדו לא משמע ליה אלא אמר קרא⁹ עולת שבת בשבתו על עולת התמיד מכלל [עולה] דתמיד קרבה בשבת אמר מר ועוד ק"ו ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת איכא למיפדך מה לתמיד שכן תדיר וכליל ק"ו אמר להו ברישא ופרכו והדר אמר להו גזירה שיהי' וכי מאחר דגמר גזירה שיהי' ק"ו למה לי אלא לדירהו קאמר להו בשלמא גזירה שיהי' לא גמיריהו דאין אדם דן גזירה שיהי' מעצמו אלא ק"ו דאדם דן מעצמו איבעי לכו למידן אמרו ליה קל וחומר פרכא הוא: אמר מר למחר מי שפסחו מלה תוחב לו בצמרו גדי תוחב לו בין קרניו והא

וחומר כו': אמרו לו קל וחומר. דאית ציה לא דיינינן דפריכא הוא דלמחרן שכן תדיר: והא

עין משפט גד מצוה

ב מ"י פ"ה מלכות קרבן פסח ה' יט:

לעני רש"י

קונטרס ד"ר [קונטרס ד"ר]. להעליב.

רבינו חננאל

ת"ר הלכה זו נתעלמה מבני בתירה פעם אחת חל ארבעה עשר לרחות בשבת אמר לו להלל הוקן פסח דוחה את השבת או לא. אמר להן וכי פסח אחד יש לנו שדוחה את השבת והלא יותר ממאסים פסחים דוחין את השבת כו'. וירושלמי אית תנא חני מאה פסחים ואית תנא חני פסחים דוחין את השבת כו'. מנא דתני שאל מאות. מאן דתני משה תמיד שבת, מאן דתני מאתים תמידין ומוספין של שבתות, מאן דתני ג' מאות מוסף של ראשי חודשים ושל ימים טובים וכו'. אמר מר נאמר במועדו בפסח ונאמר במועדו בתמיד מה זה דוחה שבת דכתיב עולת שבת בבשבתו על עולת התמיד אף פסח דוחה שבת וכו' ועוד קל וחומר וכו'. הכי קאמר להו נהי דגזירה שיהי' לא גמיר לכו דאין אדם דן גזירה שיהי' מעצמו א"כ קיבלה מרביתו. אבל היה לכס לתמיד שכן כליל שכן תדיר. מיניהו נשיא עליהן התחיל לקנותן בדבריהם. ומפני שתירה נתעלמה ממנו ההלכה.